

UCHWAŁA NR LII/382/2022
RADY GMINY RUDNA

z dnia 22 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rudna na lata 2023 – 2026.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 559 ze zm.), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.), art. 10 ust. 1 - 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.) Rada Gminy Rudna uchwala, co następuje:

§1.

Przyjąć Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rudna na lata 2023 - 2026, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rudna.

§3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku i podlega opublikowaniu poprzez rozplakatowanie na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Rudnej.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Ponadto do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. Zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z zakresu przeciwdziałania narkomanii realizowane są w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rudna na lata 2023-2026 określa lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków, uzależnień behawioralnych oraz związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie. Ww. Program jest elementem „Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rudna na lata 2017 – 2022”. Program opracowano zgodnie obowiązującymi przepisami prawa, z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 – 2025, przy uwzględnieniu wskazówek wynikających z rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych w gminie Rudna, przeprowadzoną w 2022 roku. Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców gminy Rudna, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, osób współuzależnionych, osób z grup ryzyka, osób z problemem przemocy w rodzinie, dzieci i młodzieży. Na realizację zadań przeznaczone są środki uzyskane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, określone w planie finansowym. Środki mogą ulec zwiększeniu z przekazanych środków pochodzących z opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rudna na lata 2023-2026 jest zasadne.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY RUDNA
NA LATA 2023 – 2026**

WPROWADZENIE

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.).

Zadania własne gmin w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych obejmują w szczególności:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zadania własne gmin z zakresu przeciwdziałania narkomanii obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Rudna, zwany dalej Programem, opracowano zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia na lata 2021 – 2025, przy uwzględnieniu wskazówek wynikających z rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych w gminie Rudna, przeprowadzoną w 2022 roku.

Od 1 stycznia 2022r. do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii wprowadzono zmiany, które polegają w szczególności na realizowaniu zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz z zakresu przeciwdziałania narkomanii w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata i zawiera również zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym.

Powyższe skutkuje przyjęciem nowego programu, który opracowano na kolejne 4 lata.

ROZDZIAŁ I

STAN PROBLEMÓW I ZASOBÓW

A. Dane statystyczne

a) dotyczące alkoholu:

Według wskaźników Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 2% Polaków jest uzależnionych od alkoholu, natomiast osób pijących szkodliwie jest 5-7% populacji. Przyjmując ten wskaźnik w naszej gminie ok. 149 osób jest uzależnionych od alkoholu, a ok. 523 osoby piją szkodliwie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących sprzedaży alkoholu, średnie spożycie czystego alkoholu na jednego mieszkańca Polski od 2007r. wynosi ponad 9 litrów. W 2019 roku wynosiło – 9,78 litra, w 2020r. – 9,6, a w 2021r. - 9,7 litra. Kierując się wyliczeniami PARPA ustalono, że spożycie czystego alkoholu w 2021 roku na jednego mieszkańca gminy Rudna wyniosło 7,2 litra.

Pierwsze dane dotyczące spożycia czystego alkoholu na jednego mieszkańca Polski dotyczą 1993 roku, kiedy to spożycie alkoholu wynosiło 6,52 litra. W 2021 roku najczęściej spożywanym alkoholem przez Polaków było piwo – 92,7 litrów na jednego mieszkańca (spadek w stosunku do poprzedniego roku o 0,9l.), na drugim miejscu było wino i miód pitny – 6,7 litrów (wzrost o 0,3l.), a na trzecim miejscu były wyroby spirytusowe - 3,8 litra (wzrost o 0,1l.). Z kolei spożycie napojów alkoholowych w procentach w przeliczeniu na 100% alkohol w 2021 r. wynosiło następująco: 8,3% spożycie wina i miodów pitnych (w 2020r. – 8,0%), 39,2% spożycie wyrobów spirytusowych (w 2020. - 38,85) i 52,5% spożycie piwa (w 2020r. - 53,5%).

W gminie Rudna kwota ze sprzedaży napojów alkoholowych w 2019 r. wyniosła – 5 909 368,29zł, w 2020r. - 5 629 192,37zł, a w 2021r. - 6 529 250,35zł. Co roku najwięcej sprzedaje się piwa. Na drugim miejscu w roku 2021 były mocne alkohole pow.18%, a na miejscu trzecim alkohole średnioprocentowe, np. wino.

W 2021r. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudnej prowadziła postępowanie wobec 31 osób z problemem alkoholowym. Komisja skierowała 12 osób na badania przez biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia i wskazania rodzaju zakładu leczenia odwykowego, z tego na badanie zgłosiły się 2 osoby. U 2 osób stwierdzono uzależnienie od alkoholu i konieczność podjęcia leczenia odwykowego. Wobec 6 osób Komisja wystąpiła do Sądu Rejonowego w Lubinie o nałożenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego – 2 osoby sąd zobowiązał do podjęcia leczenia w stacjonarnym zakładzie leczenia odwykowego, wobec 4 osób sprawy są w toku. Dobrowolne leczenie odwykowe w zakładzie stacjonarnym podjęła 1 osoba oraz 1 osoba w zakładzie niestacjonarnym. 3 osoby systematycznie zgłaszały się do Punktu Konsultacyjnego w Rudnej.

W 2019 roku do Punktu Konsultacyjnego w Rudnej dla osób uzależnionych i członków ich rodzin zgłosiło się 30 osób, w tym 27 osób uzależnionych od alkoholu i 1 z problemem narkotykowym. 28 osób było motywowanych do podjęcia leczenia odwykowego. W 2020 roku do Punktu zgłosiło się 25 osób, w tym 18 osób uzależnionych od alkoholu i 2 osoby z problemem narkotykowym, 2 osoby doznające przemocy w rodzinie i 3 stosujące przemoc w rodzinie. 20 osób było motywowanych do podjęcia leczenia. Z kolei w 2021 roku do Punktu Konsultacyjnego zgłosiło się 41 osób, w tym 25 osób uzależnionych od alkoholu, 7 osób z problemem narkotykowym, 7 osób doznających przemocy w rodzinie i 8 stosujących przemoc w rodzinie. 20 osób było motywowanych do podjęcia leczenia.

b) dotyczące narkotyków:

Z raportu opracowanego przez Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii pn. „Raport o stanie narkomanii w Polsce 2018” wynika, że w ciągu ostatniego roku odsetek osób w wieku 15-64 lata używających narkotyki wyniósł 4,7%. Z tym wynikiem Polska uplasowała się na 16 miejscu wśród krajów UE, w przeciwieństwie do zażywania alkoholu, gdzie z wynikiem 89,7% znajdujemy się na miejscu drugim. W przypadku młodych dorosłych (15-34 lata) rozpowszechnienie używania narkotyków w ciągu ostatniego roku jest wyższe niż w całej populacji. W krajach z najwyższymi wskaźnikami, jak w Czechach (23,5%) i Francji (23,1%), jest to co czwarta osoba, a we Włoszech co piąta (21%). W Polsce odsetek osób używających narkotyków w wieku 15-34 lata wyniósł 10%, mimo to Polska nadal znajduje się w grupie krajów o niższych wskaźnikach. Najczęściej używanym narkotykiem jest marihuana, którą zażywają częściej mężczyźni niż kobiety. Inny obraz sytuacji mamy w przypadku używania przetworów konopi przez młodzież.

Według danych statystycznych Policji w gminie Rudna w roku 2019 odnotowano 2 przestępstwa narkotykowe, w 2020r. - 5, natomiast w 2021r. – 4. Wszystkie przestępstwa dotyczyły osób dorosłych.

B. Przemoc i inne szkody w rodzinie z problemem alkoholowym.

Istotnym czynnikiem ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu. W 2021 roku w Polsce policjanci podjęli 64.250 interwencji z wykorzystaniem procedury „Niebieskie Karty” w związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie. Ogólna liczba ofiar przemocy liczyła 75.761, z tego 72,7% stanowiły kobiety, 12,6% mężczyźni i 14,7% małoletni. Prawie 52% osób stosujących przemoc w rodzinie było pod wpływem alkoholu. 90% z ogółu sprawców to mężczyźni.

W Gminie Rudna w 2021 roku policjanci z Komisariatu Policji w Rudnej przeprowadzili 84 interwencje domowych. Ze wszystkich interwencji 7 (8,33%) związanych było z przemocą domową, w tym wszystkie były wobec osób dorosłych. Wobec 4 sprawców przemocy w rodzinie prowadzone było postępowanie karne, które zakończyło się aktem oskarżenia, w tym wobec 3 osób z problemem alkoholowym.

Z danych PARPA wynika, że w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 r.ż. ma rodziców z problemami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi ok. 13% tej grupy wiekowej.

Nadużywanie alkoholu doprowadza również do zaniedbań, demoralizacji, przestępczości, ubóstwa i stresu. W 2021 roku w gminie Rudna spośród 248 rodzin korzystających z pomocy społecznej 35 osób, w 31 rodzinach, mają problem alkoholowy. Z ww. osób uzależnienie od alkoholu stwierdzono u 20 osób, 12 osób utrzymuje abstynencję od alkoholu, 23 osób pije szkodliwie. W 2 rodzinach z dziećmi rodzice mają problemy alkoholowe, u których zdiagnozowane jest uzależnienie od alkoholu co najmniej jednego z rodziców i/lub nadużywają alkoholu. Łącznie w rodzinach z problemem alkoholowym wychowuje się 4 dzieci.

W związku z podejrzeniem występowania przemocy w rodzinie w 2021r. Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Rudna prowadził działania w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” w 36 rodzinach, w tym w oparciu o wszczętą procedurę w 2021 roku – w 16 rodzinach. W 8 rodzinach przemocy towarzyszył problem alkoholowy, co stanowi 22,2% z ogółu rodzin, w których występuje przemoc.

C. Naruszanie prawa i porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe.

Działania podjęte przez Komisariat Policji w Rudnej:

L.p.	Nazwa działania	2019 rok	2020 rok	2021 rok
1.	Liczba odnotowanych przypadków naruszeń porządku publicznego związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych	74	45	26
2.	Liczba osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości, w tym:	12	15	21
	-liczba osób, którym zatrzymano prawo jazdy	6	1	9
3.	Liczba osób przewiezionych do izby wytrzeźwień lub innych miejsc, w tym:	22	23	22
	- dorosłych	22	23	22
	- niepełnoletnich	0	0	0
4.	Liczba wypadków drogowych spowodowanych przez osoby nietrzeźwe, w tym:	0	0	0
	- liczba osób, którym zatrzymano prawo jazdy	0	0	0

Ponadto w 2021r. Policja pouczyła 7 osób oraz nałożyła 19 mandatów karnych za spożywanie alkoholu w miejscu publicznym. Z kolei kierujących rowerem w stanie nietrzeźwości odnotowano 47 osób.

Na podstawie powyższych danych obserwuje się spadek liczby odnotowanych przypadków naruszeń porządku publicznego związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych. Spadek o 40% w roku 2020 i kolejny w 2021 roku może być związany z restrykcjami i ograniczeniami wprowadzonymi w związku z epidemią koronawirusa w Polsce. Nie odnotowano wypadków drogowych spowodowanych przez osoby nietrzeźwe, jednakże osób kierujących pojazdami mechanicznymi w stanie nietrzeźwości jest więcej. Zalecane jest prowadzenie dalszych działań profilaktycznych wobec kierowców, monitorowanie stanu bezpieczeństwa w miejscach publicznych, głównie w pobliżu punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz kontrola punktów w zakresie przestrzegania przepisów określonych w art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

D. Wyniki diagnozy lokalnych problemów społecznych w gminie Rudna

W 2022r. opracowana została diagnoza lokalnych problemów społecznych w Gminie Rudna. W celu przeprowadzenia diagnozy w czerwcu 2022r. przeprowadzono **badanie ankietowe**, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców: uczniów z klas IV- VI szkół podstawowych, dorosłych mieszkańców gminy oraz sprzedawców w punktach sprzedaży alkoholu. Łącznie w badaniu wzięło udział 430 osób, w tym:

- 260 uczniów,
- 160 dorosłych mieszkańców Gminy Rudna,
- 10 sprzedawców napojów alkoholowych.

Celem przeprowadzonych badań była przede wszystkim analiza wybranych problemów społecznych, takich jak:

- problem spożywania alkoholu zarówno przez dorosłych jak i młodzież, dostępność produktów alkoholowych na terenie gminy,
- problem przyjmowania narkotyków przez młodzież jak również ich dostępność na terenie gminy, opinie i postawy wobec substancji psychoaktywnych,
- zjawisko przemocy w rodzinie, postawy i opinie względem tego problemu,
- inne uzależnienia takie jak uzależnienie od internetu, czy gier hazardowych,
- formy spędzania wolnego czasu przez młodzież z terenu Gminy Rudna.

Młodzież a substancje psychoaktywne

Z badań ogólnopolskich ESPAD, przeprowadzonych w 2019r. z młodzieżą 15 -16 i 17-18 letnią wynika, że alkohol okazał się najbardziej popularną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysokodsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych.

W Gminie Rudna badaniem objęta została grupa 260 uczniów z klas IV-VIII szkół podstawowych, w tym 56% dziewcząt i 44% chłopców. 25% uczniów z klas IV – VIII szkół podstawowych jest już po inicjacji alkoholowej. 4% badanych sięgnęło po raz pierwszy po alkohol w wieku poniżej 10 roku życia. Wiek, w którym badani uczniowie po raz pierwszy sięgnęli po alkohol przedstawia poniższa tabela:

W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	4%	11
10-13 lat	11%	30
14-15 lat	8%	21

Jako najczęściej spożywany alkohol w największym odsetku młodzież wskazała piwo – 71% udzielających na to pytanie odpowiedzi (17% ogółu badanych), 37% udzielających odpowiedzi wskazało szampan, 32% wino, 29% wódkę, 22% słodkie alkohole, 16% whisky i 10% wskazało na inne alkohole. Z kolei incydenty upicia się deklarowało 7 osób (11% badanych z grupy uczniów spożywających alkohol; 3% ogółu badanych). Odpowiedź na pytanie, kiedy ostatnio badani uczniowie spożywali alkohol, zawiera poniższa tabela.

Kiedy ostatni raz zdarzyło Ci się spożywać alkohol?

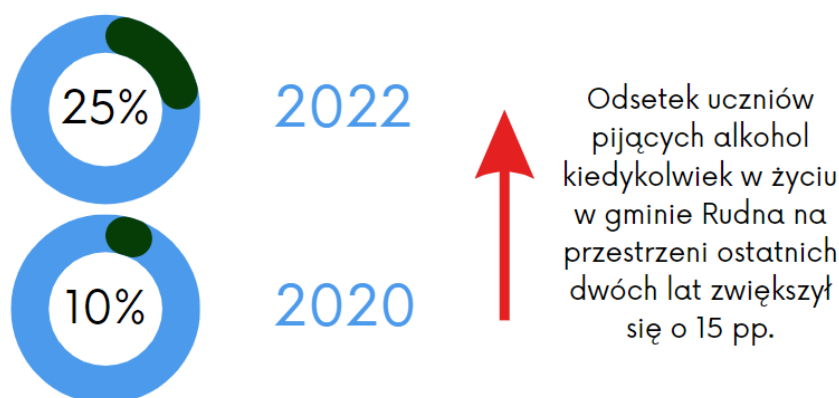
Odpowiedź	%	Liczba odp.
w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie	6%	16
w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie	12%	30
nie spożywałem/am alkoholu przynajmniej rok	7%	18

Z powyższego wynika, że co 9 uczeń spożywał alkohol w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, a co 16 w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Z kolei 2% ankietowanych spożywało alkohol więcej niż 3 razy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem, a 4% badanych 1-2 razy. 45% uczniów uznało alkohol za łatwy do zdobycia. Ponadto 18% uczniów udzieliło odpowiedzi, że rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu i albo przeprowadzili z nimi rozmowę (8%), wyznaczyli karę (3%) albo nie zareagowali (5%). Według 45% ankietowanych uczniów głównym powodem sięgania po alkohol jest chęć zaimponowania innym, następnie chęć zapomnienia o problemach, ciekawość, chęć dobrej zabawy, czy presja grupy.

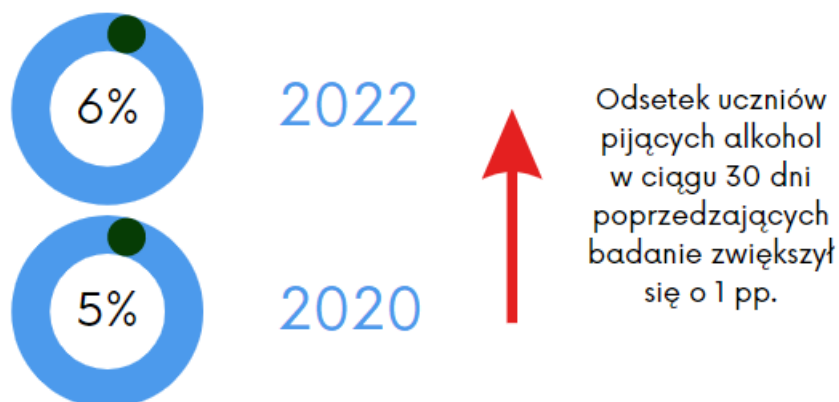
Z zebranych danych wynika, że problem spożywania alkoholu jest wśród uczniów z Gminy Rudna widoczny. Bezpośredni kontakt z alkoholem miał co czwarty uczeń, a część z nich sięgnęła po niego wiele razy lub spożywa go regularnie. Warte uwagi jest również to, że znaczna część uczniów nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości alkoholu dla zdrowia oraz uznaje alkohol za łatwo dostępny na terenie Gminy. Dane te mogą świadczyć o tym, że należy wzmacniać tendencję kontroli oraz dążyć do całkowitego zaniku incydentów sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

Poniżej przedstawiono porównanie wyników diagnozy przeprowadzonej w 2022r. z wynikami diagnozy przeprowadzonej w 2020r. w zakresie spożywania alkoholu przez uczniów:

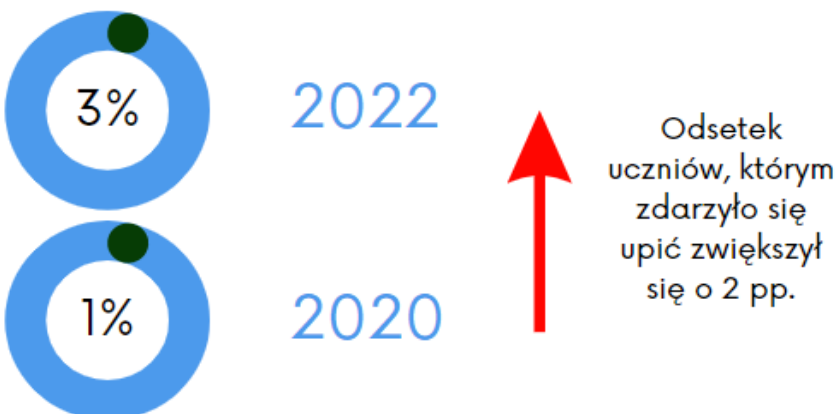
Spożycie alkoholu przez uczniów kiedykolwiek w życiu

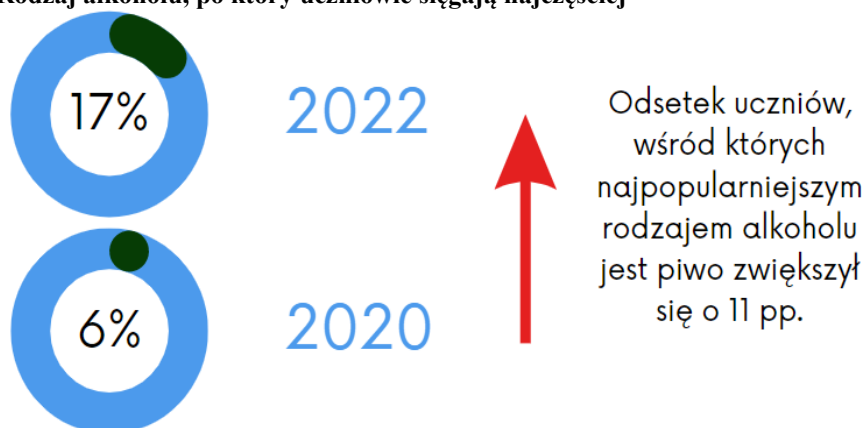
Spożycie alkoholu przez uczniów w ciągu 30 dni poprzedzających badanie

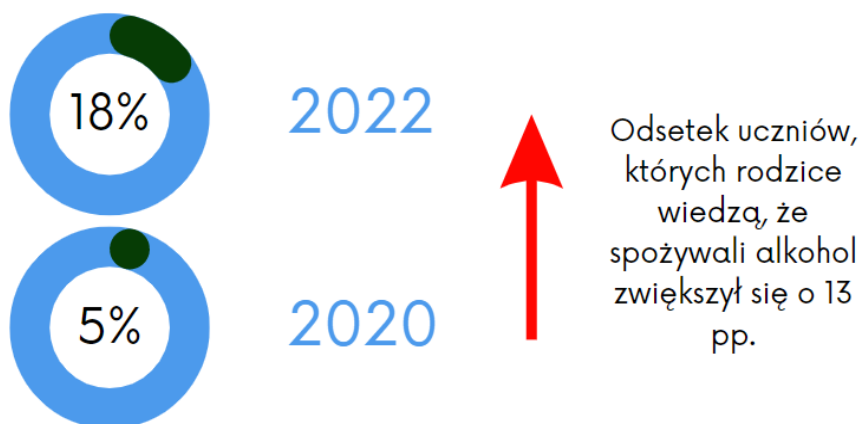
Odsetek uczniów, którym zdarzyło się upić

Rodzaj alkoholu, po który uczniowie sięgają najczęściej

Odsetek uczniów, których rodzice wiedzą, że spożywają alkohol

Analizując ww. wyniki zauważa się wzrost odsetka uczniów w wieku 10-15 lat spożywających alkohol. Istotne jest zatem kontynuowanie programów profilaktycznych i prewencyjnych, szczególnie ukierunkowanych na prezentację ryzyka szkód zdrowotnych i innych, zwłaszcza skierowanych do młodszej grupy młodzieży, w celu dążenia do podwyższenia wieku inicjacji alkoholowej. Programom edukacyjnym powinny towarzyszyć również działania profilaktyczne skierowane do rodziców, gdyż istotnym czynnikiem chroniącym młodzież przed spożywaniem alkoholu są prawidłowe postawy rodzicielskie, a w szczególności brak przyzwolenia na picie napojów alkoholowych przynajmniej do czasu osiągnięcia pełnoletności. Wyniki badań wskazują na potrzebę edukacji rodziców w tym zakresie.

Młodzież a narkotyki

Badania przeprowadzone na terenie Polski wskazują, że problem narkotykowy dotyczy coraz większej liczby młodych osób. Zgodnie z wynikami badań ESPAD z 2019 roku do szerokiej grupy innych niż alkohol i tytoń substancji psychoaktywnych należą takie substancje legalne jak leki przeciwbólowe i nasenne, czy substancje wziewne oraz szeroka gama substancji nielegalnych. Z ww. badań wynika, że odsetek uczniów sięgających po „dopalacze” uległ zmniejszeniu z 10-12% na niewiele ponad 5%. Używanie „dopalaczy” jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt.

Większość badanej młodzieży z Gminy Rudna jest zdania, że używanie substancji psychoaktywnych, jest szkodliwe (dopalaczy – 89% uczniów, narkotyków – 90% uczniów). Jednak mimo tej zdecydowanej większości, nadal część ankietowanych jest przeciwnego zdania, a więc z większą łatwością mogą sięgać zarówno po narkotyki, jak i dopalacze.

Pośród ankietowanych uczniów 2% (6 osób) przyznało, że miało kontakt z narkotykami, w tym 1% sięgnęło po nie jednokrotnie, natomiast kolejny procent kilka razy. Połowa z uczniów, którzy przyznali, że zażywali substancje psychoaktywne, wskazała na marihuanę lub haszysz oraz mefedron. Po dwie osoby odpowiedziały, że zażywali leki w celu odurzenia, amfetaminę oraz LSD, z kolei pojedyncze odpowiedzi badanych wskazywały na dopalacze oraz ekstazy.

Odpowiedź na pytanie, kiedy ostatnio badani uczniowie zażywali narkotyki, zawiera poniższa tabela.

Kiedy ostatni raz zdarzyło Ci się zażywać narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia?

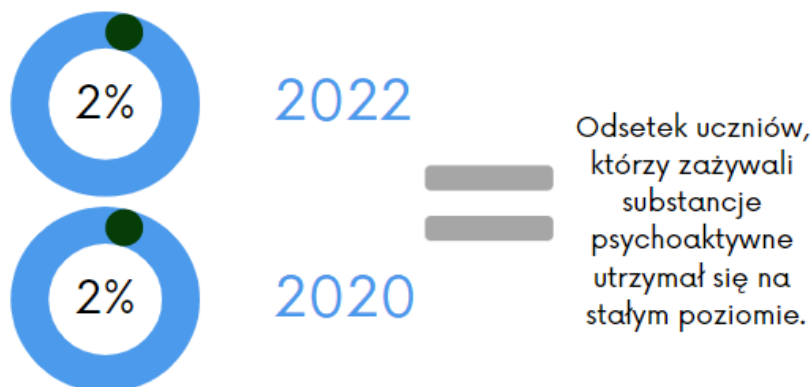
Odpowiedź	%	Liczba odp.
w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie	0,4%	1
w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie	0,8%	2
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy przynajmniej rok	0,8%	2

W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem narkotyków/dopalaczy zażywał jeden uczeń (0,4% badanych). Przyznał, że zażywał je 5-10 razy.

Dla 8% ankietowanych uczniów dopalacze są łatwe do zdobycia, a dla 11% narkotyki. 24% ankietowanych zna w swoim otoczeniu przynajmniej jedną osobę, która zażywa narkotyki lub dopalacze. Głównym powodem sięgania przez młodzież po narkotyki i dopalacze jest przede wszystkim chęć zaimponowania w towarzystwie (45% ankietowanych), następnie presja grupy, ciekawość, chęć zapomnienia o problemach, czy chęć dobrej zabawy.

Poniżej przedstawiono porównanie wyników diagnozy przeprowadzonej w 2022r. z wynikami diagnozy przeprowadzonej w 2020r. w zakresie spożywania narkotyków przez uczniów:

Zażywanie substancji psychoaktywnych

Z powyższych wyników badań nasuwa się potrzeba informowania młodzieży o niebezpieczeństwach, jakie wiążą się z choćby jednorazowym zażywaniem narkotyków, zwłaszcza jeśli mowa o nadal „popularnych” wśród młodzieży dopalaczach. Dlatego ważne jest prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, skierowanych do całych grup dzieci i młodzieży, celem zmniejszenia lub eliminowania czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów uzależnień oraz wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój.

Młodzież a przemoc

Z „Ogólnopolskiej diagnozy skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci” z 2018 roku, przeprowadzonej przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że przeważająca większość polskich nastolatków (młodzież w wieku 11-17 lat) – 72% doświadczyła w swoim życiu przynajmniej jednej formy krzywdzenia. Młodzież najczęściej doświadcza przemocy rówieśniczej – 57%. Ofiarami przemocy ze strony bliskich osób dorosłych padło w ostatnim roku 27% badanych.

W Gminie Rudna prawie połowa badanych uczniów (43%) doświadczyła przemocy, najczęściej ze strony rówieśników (26% ogółu), w dalszej kolejności wskazywali na rodzeństwo, inne osoby, dalej na tatę i na końcu na mamę. Najczęściej doświadczaną przemocą była przemoc psychiczna (30%), następnie przemoc fizyczna (18%), seksualna (7%) i zaniedbania (2%). Z kolei zastosowanie kiedykolwiek przemocy przez ankietowanych zadeklarował średnio co trzeci badany uczeń, tj. 35%, głównie wobec rówieśników i rodzeństwa. Bezpiecznie w domu czuje się 92% ankietowanych, w szkole – 54%. Problemu cyberprzemocy doświadczyło 42% ankietowanych, głównie w formie wyzywania, poniżania, szantażowania, grożenia.

Poniżej przedstawiono porównanie wyników diagnozy przeprowadzonej w 2022r. z wynikami diagnozy przeprowadzonej w 2020r. w zakresie przemocy:

Doświadczenie przemocy

Stosowanie przemocy

Poczucie bezpieczeństwa w szkole i w domu

Doświadczanie cyberprzemocy

Powyższe wyniki badań wskazują, że zdecydowanie zwiększył się odsetek młodych osób, którzy doświadczyli cyberprzemocy. Na równie dość wysokim poziomie jest przemoc zarówno doświadczana, jak i stosowana wobec drugiej osoby. Bezsprzecznie sytuacja ta wymaga interwencji. Bardzo ważne jest, by przekazywać młodym ludziom bardzo istotną i wyraźną informację o braku przyzwolenia i usprawiedliwienia stosowania przemocy. Stosowanie przemocy wobec innych nie jest czymś zwyczajnym i nie może być czymś powszechnym, a niestety tak często myślą młodzi ludzie. Akcje informacyjne mające na celu podniesienie świadomości w zakresie przemocy, promowanie postaw wolnych od przemocy to działania, które należy prowadzić wśród młodych ludzi.

Młodzież a uzależnienia behawioralne

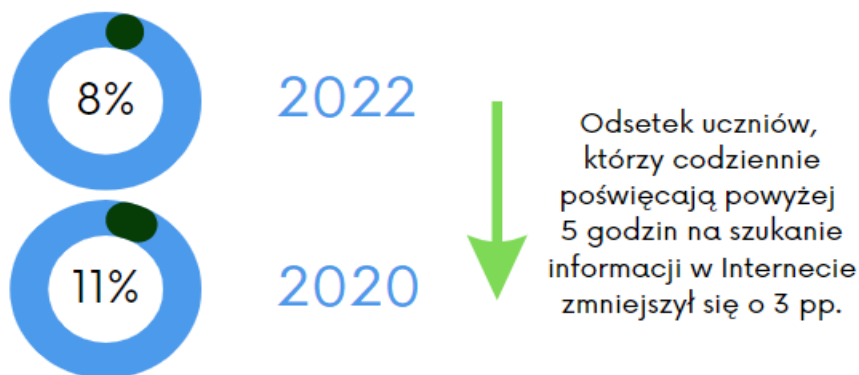
Najwięcej badanych uczniów wskazało, że można uzależnić się od telefonu komórkowego – 88% ankietowanych, gier komputerowych – 80%, hazardu – 77%, Internetu – 72%, zakupów – 50%. Najmniej ankietowanych wskazało na pracę (40%) oraz sport (34%). Najczęściej czas wolny młodzi ludzie spędzają z kolegami/koleżankami (71%), korzystając z telefonu komórkowego (58%), słuchając muzyki (55%), czy uprawiając sport (55%). Z internetu w wolnym czasie korzysta 38% ankietowanych. Tyle samo osób gra w gry komputerowe, czy na konsoli. Niewielki odsetek badanych grał w gry hazardowe.

Do czynności wykonywanych przez uczniów codziennie, powyżej 5 godzin najczęściej zaliczyć można słuchanie muzyki (29%), korzystanie z portali społecznościowych (24%) oraz kontaktowanie się ze znajomymi przez komunikatory internetowe (17%). Codziennie, od 3-5 godzin część uczniów poświęca na korzystanie z portali społecznościowych (15%), oglądanie filmów, słuchanie muzyki (po 14%), a także na kontaktowanie się ze znajomymi przez komunikatory internetowe (13%). Blisko co czwarty ankietowany wskazał, że codziennie, od 1-3 godzin poświęca na oglądanie filmów (27%), granie w gry komputerowe, w tym online (23%) oraz kontaktowanie się ze znajomymi przez komunikatory internetowe (22%). Ponad połowa badanych respondentów (54%) wskazała, że spędza swój czas raz lub kilka razy w miesiącu w galerii handlowej, a 44% z taką częstotliwością robi zakupy (np. ubrania, elektronika, itp.).

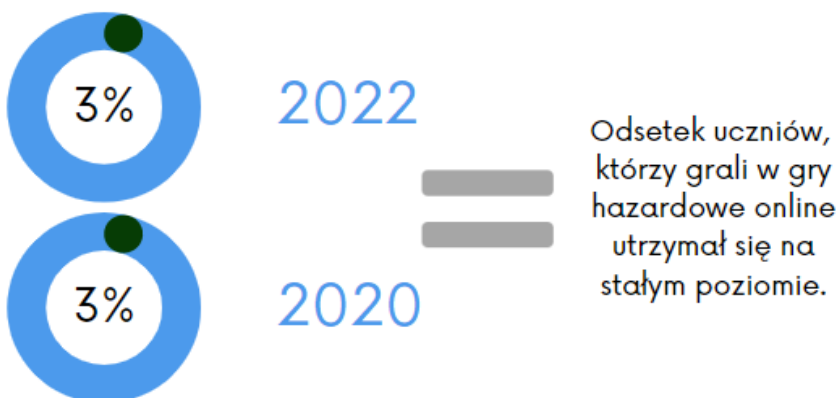
Z badań wynika, iż większość uczniów w ogóle nie gra w gry hazardowe online (92%), gry na automatach, na których można wygrać pieniądze (87%) oraz gry losowe typu lotto (86%). Widoczny brak zainteresowania grami na pieniądze wśród uczniów, może wskazywać na niewystępowanie problemu hazardu lub jego występowanie w niewielkim natężeniu.

Poniżej przedstawiono porównanie wyników diagnozy przeprowadzonej w 2022r. z wynikami diagnozy przeprowadzonej w 2020r. w zakresie uzależnień behawioralnych:

Korzystanie z Internetu codziennie powyżej 5 godzin

Granie w gry hazardowe online

Z badań wynika, że zmniejszył się odsetek uczniów poświęcających powyżej 5 godzin dziennie korzystając z internetu. Jednakże nadal w wolnym czasie 38% uczniów korzysta z internetu, a 58% z telefonu komórkowego. W gry na pieniądze grał stosunkowo niski odsetek badanych, jednakże i w takich sytuacjach ważne jest prowadzenie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym, w celu kształtowania prawidłowych postaw oraz świadomości względem istniejących zagrożeń społecznych.

Dorośli mieszkańcy gminy a uzależnienia

Badaniem objęta została grupa 160 dorosłych mieszkańców Gminy Rudna, z czego 45% stanowiły kobiety, a 55% stanowili mężczyźni. Biorąc pod uwagę wyniki badań można stwierdzić, że problem spożywania alkoholu wśród mieszkańców gminy Rudna występuje w znacznym natężeniu – spożywanie alkoholu zadeklarowała większość respondentów (63%), natomiast część spośród nich sięga po niego kilka razy (18%) lub codziennie (9%). Badanie wykazało również występujący na terenie gminy Rudna problem prowadzenia pojazdów (19%) oraz wykonywania obowiązków w stanie nietrzeźwości (21%), a także brak świadomości na temat szkodliwości alkoholu oraz jego negatywnego wpływu na rozwój dziecka (78%).

Analizując wyniki badań związane z zażywaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Rudna, można stwierdzić, że problem ten występuje w średnim natężeniu, gdyż 15% badanych miało z nimi styczność. Pozytywnym jest również fakt, że stosunkowo niski odsetek respondentów zadeklarował znajomość miejsc na terenie Gminy, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze i większość z badanych posiada wiedzę z zakresu negatywnych konsekwencji związanych z zażywaniem alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz papierosów. Jednakże warto wziąć pod uwagę, że ponad połowa badanych nie wie gdzie szukać pomocy w przypadku problemu z zażywaniem bądź nadużywaniem substancji psychoaktywnych.

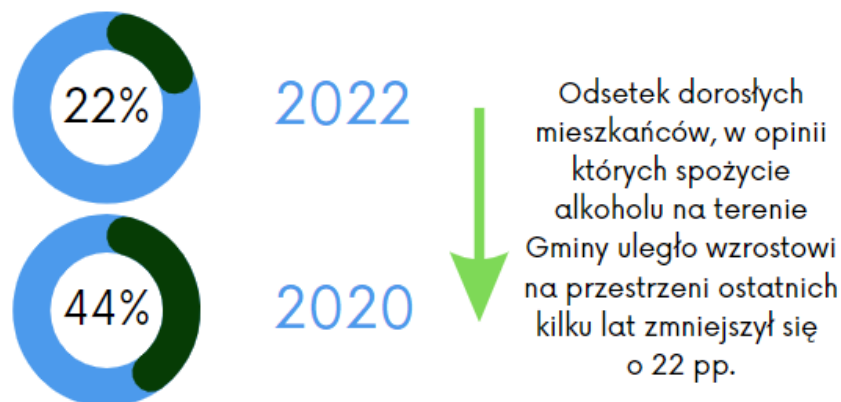
Na podstawie uzyskanych wyników badań społecznych można stwierdzić, że problem związany z przemocą występuje na wysokim poziomie, gdyż blisko co trzeci badany jej doświadczył. Co czwarty ankietowany zadeklarował znajomość w swoim otoczeniu kogoś kto doświadcza przemocy domowej. Istotnym faktem jest również to, że co piąty respondent pozytywnie odnosi się do stwierdzenia, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż blisko co trzeci ankietowany codziennie korzysta z Internetu, z kolei blisko co piąty z taką samą częstotliwością korzysta z urządzeń elektronicznych. Znaczna część badanych codziennie robi zakupy, które nie dotyczą żywności – wskazał na to blisko co piąty ankietowany. W projektowaniu działań profilaktycznych w tym obszarze należy wziąć pod uwagę pandemię koronawirusa, za sprawą której znaczna część czynności życiowych przeniosła się do sieci.

Ponad połowa badanych podejmuje się zachowań hazardowych, a 34% robi to kilka razy w tygodniu lub codziennie. Warto jest podejmować w tym zakresie działania profilaktyczne, zwłaszcza, że część osób gra z dużą częstotliwością.

Poniżej przedstawiono porównanie wyników diagnozy przeprowadzonej w 2022r. z wynikami diagnozy przeprowadzonej w 2020r. wśród mieszkańców gminy Rudna:

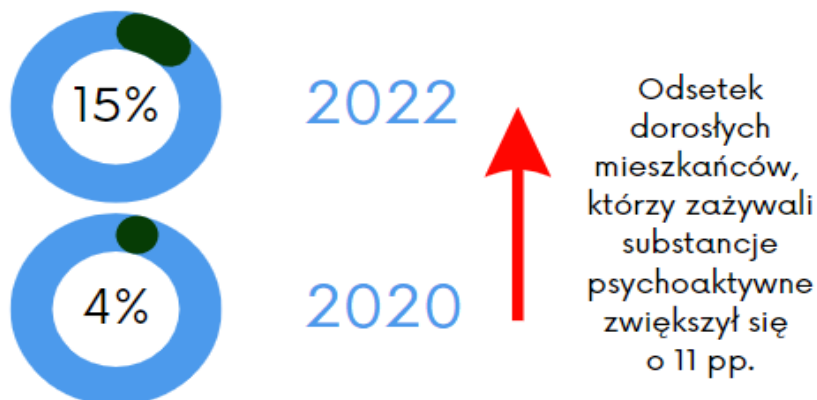
Skala spożywania alkoholu na terenie Gminy:

Spożywanie alkoholu przez dorosłych mieszkańców:

Zażywanie środków psychoaktywnych przez mieszkańców Gminy

Korzystanie z internetu

Granie w gry hazardowe

Z powyższego wynika, że należy prowadzić szeroką działalność edukacyjną o konsekwencjach społecznych, prawnych i zdrowotnych zażywania narkotyków i dopalaczy, edukację z zakresu aktualnych aspektów prawnych odnośnie przemocy, sposobach reagowania i możliwościach pomocy pokrzywdzonym oraz edukację z uzależnień behawioralnych.

Postawy sprzedawców napojów alkoholowych wobec alkoholu

Badaniem objęto 10 przedstawicieli sklepów, którzy posiadają zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych. Z ww. grupy 6 respondentów uważa, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony i kontrolowany. O tym, że nie ma miejsca spożywanie alkoholu w obrębie punktu – odpowiedzi udzieliło 7 badanych. W jednym przypadku do picia alkoholu w obrębie sklepu dochodzi codziennie. Dwóch sprzedawców odpowiedziało, że w obrębie ich sklepu w ciągu ostatniego miesiąca doszło do kłótni, czy bójek pod wpływem alkoholu. 20% respondentów czasami wzywa policję z powodu zakłócania porządku. 80% respondentów twierdzi, że wiele razy w ich sklepie osoba niepełnoletnia próbowała kupić alkohol. Wszyscy respondenci deklarują, że zawsze sprawdzają dowód tożsamości młodym ludziom, którzy próbują kupić alkohol. Dwie osoby przyznały, że nie wiedzą, czy kiedyś doszło do takiej sytuacji. Z kolei do sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej przyznało się dwóch sprzedawców.

Poniżej przedstawiono porównanie wyników diagnozy przeprowadzonej w 2022r. z wynikami diagnozy przeprowadzonej w 2020r. wśród sprzedawców napojów alkoholowych w gminie Rudna:

Szkodliwość alkoholu

Próby zakupu alkoholu przez osobę niepełnoletnią

Powyższe wyniki badań nasuwają potrzebę kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Rudna, a także prowadzenie działań profilaktycznych kierowanych zarówno do sprzedawców napojów alkoholowych, jak i dzieci, młodzieży, rodziców, nauczycieli oraz dorosłych mieszkańców gminy.

E. Stan zasobów do realizacji Programu.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Rudna na lata 2023-2026 realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej.

Na terenie gminy Rudna istnieją instytucje i inne podmioty, które realizują zadania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie. Wśród nich wymienić należy:

- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudnej – bierze udział przy konstruowaniu i realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, inicjuje działania dotyczące problematyki uzależnień, podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, podejmuje działania w przypadku powzięcia informacji o stosowaniu przemocy domowej, opiniuje wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu, ocenia efektywność podejmowanych działań;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudnej – wykonuje pracę socjalną z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie; motywuje do podjęcia działań zmierzających do rozwiązania ww. problemów;
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin - czynny jest w każdy piątek w godzinach 14⁰⁰ – 17⁰⁰ w GOPS w Rudnej;
- Poradnictwo psychologiczne i prawne- poradnictwo świadczone jest w GOPS w Rudnej;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku, w którym przemoc występuje;

•Komisariat Policji w Rudnej – realizuje zadania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie, prowadzi działania z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy z młodzieżą szkolną oraz osobami dorosłymi, prowadzi kontrole trzeźwości kierowców;

•Placówki oświatowe i kulturalne – prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno –edukacyjną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.

Środki na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na realizację Programu w gminie Rudna w 2023 roku planowana jest kwota 136 321,00zł, w tym:

- na realizację zadań z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi 117 910,00– zł,

- na realizację zadań z zakresu profilaktyki narkomanii - 18 411,00zł.

Kwota może ulec zwiększeniu po przesunięciu środków niewykorzystanych z poprzedniego roku oraz z opłat ze sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300ml.

ROZDZIAŁ II DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Obecnie obowiązujące zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, maksymalne liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Rudna określone zostały Uchwałą Nr XXX/298/2018 Rady Gminy Rudna z dnia 20 czerwca 2018r.

Poniższa tabela przedstawia maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uchwalonych przez Radę Gminy Rudna.

Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, uchwalona przez Radę Gminy Rudna								Ogółem
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				
do 4,5% alkoholu (oraz piwa)	od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18% alkoholu	razem	do 4,5% alkoholu (oraz piwa)	od 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	powyżej 18% alkoholu	razem	
40	40	40	120	10	10	10	30	150

Ponadto od 2018r. obowiązuje zasada, że punkt sprzedaży napojów alkoholowych może być usytuowany w odległości nie mniejszej niż 50 m od przedszkola, szkoły podstawowej i ponadpodstawowej, kościoła, kaplicy lub cmentarza. Wprowadzono również ograniczenie w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych, które obowiązuje między godz. 23.00 a 5.00.

Poniższa tabela przedstawia liczbę ważnych zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych na dzień 31 grudnia danego roku.

Rok	Liczba ważnych zezwoleń uprawniających do sprzedaży napojów alkoholowych		Ogółem
	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	
2019	43	7	50
2020	41	4	45
2021	30	4	3

Wydawane są również zezwolenia tzw.jednorazowe, które dotyczą sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na imprezach typu festyny i inne wydarzenia. Nagły wzrost tej formy handlu napojami alkoholowymi w gminie Rudna obrazuje poniższa tabela.

Rok	Liczba wydanych jednorazowych zezwoleń
2019	4
2020	1
2021	16

Powyższe dane wskazują, że liczba wydanych zezwoleń mieści się w ramach obowiązującego limitu zezwoleń, co więcej limit zezwoleń w ww. latach był niewykorzystany. Powodem jest zmniejszająca się liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych spowodowana zamykaniem działalności gospodarczej. Z kolei nagły wzrost wydanych jednorazowych zezwoleń związany jest z organizacją wielu wydarzeń po poluzowaniu obostrzeń związanych z epidemią koronawirusa. Tendencję spadkową liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych obrazuje poniższa tabela.

Rok	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych		Ogółem
	przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	
2019	15	3	18
2020	14	2	16
2021	11	2	13

Pomimo mniejszej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych kwota ze sprzedaży napojów alkoholowych wzrasta (w 2019r. wyniosła – 5 909 368,29zł, w 2020r. -5 629 192,37zł, a w 2021r. -6 529 250,35zł). Zasadniczy wzrost dotyczy miejscowości Rudna (w 2021r. kwota ze sprzedaży alkoholu wyniosła 4 653 674,26zł). Większa sprzedaż alkoholu w tej miejscowości związana jest z większą liczbą punktów sprzedaży alkoholu niż w innych miejscowościach, w tym znajdują się tu dwa markety Dino i Biedronka (w Biedronce sprzedaż alkoholu od 30.12.2020r.), jak również z tym, że jest to miejscowość przejezdna i nie tylko mieszkańcy gminy Rudna dokonują tutaj zakupów. Ponadto większa sprzedaż napojów alkoholowych zauważalna jest również w Chobieni (w 2021r. kwota ze sprzedaży alkoholu wyniosła 1 513 137,20zł), gdzie funkcjonuje market Dino. Dodatkowym czynnikiem wzrostu kwoty ze sprzedaży napojów alkoholowych jest również wzrost cen alkoholu.

Liczba punktów sprzedaży w odniesieniu do liczby mieszkańca gminy Rudna			
Rok	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców*	7569	7506	7469
Liczba punktów sprzedaży	18	16	13
Liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży alkoholu	420	469	575

* dane Urzędu Gminy Rudna na 31 grudnia danego roku

Według sprawozdania Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 2021r. w Polsce na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypadało 299 osób, a w województwie dolnośląskim 287 osób. Z powyższego wynika, że liczba mieszkańców w gminie Rudna przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych jest znacznie większa.

Od 2018r., po wprowadzeniu kolejnych ograniczeń dotyczących dostępności fizycznej alkoholu na terenie gminy Rudna, zmniejszyła się liczba przypadków naruszeń porządku publicznego związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych. Bójki, czy kłótnie w obrębie sklepu to również pojedyncze przypadki. Z powyższego wynika, że aktualna sytuacja w zakresie ograniczania dostępności fizycznej napojów alkoholowych na terenie gminy jest zadowalająca, dlatego też nie ma potrzeby wprowadzania kolejnych ograniczeń.

ROZDZIAŁ III

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Cel operacyjny programu:

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień.

Cele szczegółowe programu:

1. Ograniczenie spożywania napojów alkoholowych oraz stosowania narkotyków.
2. Poprawa sytuacji psychospołecznej i prawnej ofiar przemocy domowej i osób współuzależnionych.
3. Podniesienie poziomu wiedzy mieszkańców gminy dotyczącej problematyki związanej z używaniem alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, możliwości zapobiegania uzależnieniom oraz na temat przemocy w rodzinie.
4. Wzmacnianie postaw społecznych sprzyjających ograniczaniu spożywania alkoholu i używania narkotyków.
5. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej.
6. Zwiększenie odsetka abstynentów wśród młodzieży.
7. Rozwój systemu wartości, postaw i umiejętności ułatwiających dbałość o zdrowie.
8. Promocja zdrowego stylu życia, trzeźwości i abstynencji.

Cele programu uwzględniają cel operacyjny dotyczący profilaktyki uzależnień, określony w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025.

ROZDZIAŁ IV

ZADANIA PROGRAMU

Zadanie 1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniami, uzależnionych oraz członków ich rodzin.

Realizacja poprzez :

- 1.1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniami oraz członków ich rodzin.
- 1.2. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu uzależnień.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba osób zgłaszających się do punktu, w tym liczba osób z problemem alkoholowym, narkotykowym, przemocą w rodzinie- wskaźnik realizacji zadania 1.1.*
- *liczba działań, instytucji, którym przekazano materiały - wskaźnik realizacji zadania 1.2.*

Zadanie 2 . Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Realizacja poprzez:

- 2.1. Udzielanie poradnictwa prawnego.
- 2.2. Udzielanie wsparcia rodzinom osób uzależnionych w ramach działalności punktu konsultacyjnego, o którym mowa w zadaniu 1.1.
- 2.3. Udzielanie pomocy psychologicznej rodzinom osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą.
- 2.4. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym dla osób dorosłych.
- 2.5. Zwiększenie kompetencji kadr, grup zawodowych, w zakresie profilaktyki uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2.6. Współpraca w realizacji gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2.7. Organizacja lokalnej kampanii informacyjno-edukacyjnej z zakresu zjawiska przemocy w rodzinie.
- 2.8. Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2.9. Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym / problemem przemocy w rodzinie oraz w zakresie prowadzenia zajęć socjoterapeutycznych.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba udzielonych porad prawnych – wskaźnik realizacji zadania 2.1.*
- *liczba osób zgłaszających się / uczestniczących w działaniach profilaktycznych– wskaźnik realizacji zadania 2.2., 2.3., 2.4., 2.5., 2.7., 2.9.*
- *rodzaje działań podejmowanych wobec ofiar przemocy w rodzinie– wskaźnik realizacji zadania 2.6.*
- *liczba ofiar przemocy objętych pomocą -wskaźnik realizacji zadania 2.6*

- *liczba kampanii, liczba osób uczestniczących w kampanii - wskaźnik realizacji zadania 2.7.*
- *liczba działań, instytucji, którym przekazano materiały - wskaźnik realizacji zadania 2.8.*
- *liczba działań profilaktycznych / edukacyjnych – wskaźnik realizacji zadania 2.1. - 2.9.*

Zadanie 3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Realizacja poprzez :

- 3.1. Prowadzenie pozalekcyjnych zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
- 3.2. Prowadzenie programów i przedsięwzięć profilaktycznych, w tym socjoterapeutycznych, dla dzieci i młodzieży.
- 3.3. Prowadzenie edukacji publicznej w zakresie problematyki alkoholowej, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, poprzez zakup materiałów, informowanie mieszkańców o ofercie pomocy na terenie gminy oraz o podejmowanych działaniach profilaktycznych.
- 3.4. Udział w ogólnopolskich kampaniach, w tym w kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”.
- 3.5. Przeprowadzenie lokalnej diagnozy problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych, narkomanii, przemocy oraz uzależnień behawioralnych.
- 3.6. Szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych.
- 3.7. Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych w zakresie pracy profilaktycznej z dziećmi, młodzieżą oraz rozwijanie umiejętności prowadzenia zajęć profilaktycznych organizowanych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów.
- 3.8. Prowadzenie ewaluacji programów profilaktycznych.
- 3.9. Zwiększenie kompetencji kadr, grup zawodowych, w zakresie profilaktyki uzależnień.

Ocena skuteczności działania:

- *liczba osób uczestniczących w działaniach profilaktycznych – wskaźnik realizacji zadania 3.1., 3.2., 3.4., 3.5., 3.6., 3.7., 3.9*
- *liczba działań profilaktycznych / edukacyjnych – wskaźnik realizacji zadania 3.1. - 3.9.*
- *wyniki diagnozy – wskaźnik realizacji zadania 3.5.*

Zadanie 4. Zobowiązanie do leczenia odwykowego

Realizacja poprzez :

- 4.1. Podejmowanie działań zmierzających do leczenia odwykowego, w tym finansowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego poprzez finansowanie kosztów badania przez biegłego i wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, zleconych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba wydanych opinii*
- *liczba wniosków do sądu o zobowiązanie osób uzależnionych od alkoholu do leczenia odwykowego*

Zadanie 5. Kompetencje członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Realizacja poprzez :

- 5.1. Podnoszenie kwalifikacji członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez udział w konferencjach, szkoleniach.
- 5.2. Za udział w konferencji, szkoleniu, członkom komisji przysługuje dieta oraz zwrot kosztów z tytułu podróży na takich samych zasadach jak pracownikom zatrudnionym w samorządowej jednostce sfery budżetowej.

Ocena skuteczności działania:

- *liczba konferencji, szkoleń*
- *liczba osób uczestniczących.*

Zadanie 6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Realizacja poprzez :

- 6.1. Monitorowanie przestrzegania przepisów określonych w art. 13¹ i 15 wyżej cytowanej ustawy.
- 6.2. Działania kontrolno-interwencyjne punktów sprzedaży napojów alkoholowych prowadzone przez osoby upoważnione przez Wójta do przeprowadzania kontroli.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba stwierdzonych przypadków łamania prawa, liczba cofniętych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, liczba wniosków o wszczęcie dochodzenia , liczba wystąpień do sądu jako oskarżyciel publiczny - wskaźnik realizacji zadania 6.1.;*
- *liczba działań kontrolno-interwencyjnych – wskaźnik realizacji zadania 6.2.*

Zadanie 7. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja poprzez :

7.1. Współpraca merytoryczna.

7.2. Wymiana informacji.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba podejmowanych działań*

Zadanie 8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja programu prac społecznie użytecznych, umożliwiającą udział w aktywizacji społecznej i zawodowej osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych środków odurzających, współzależnionym, pijącym szkodliwie, z kręgu przemocy w rodzinie.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba ww. osób wykonujących prace społecznie użyteczne.*

Zadanie 9. Udzielanie pomocy społecznej osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Ocena skuteczności działania :

- *liczba osób, którym udzielono pomocy.*

ROZDZIAŁ V

MONITORING I EWALUACJA

Monitorowanie sytuacji występujących zagrożeń w środowisku lokalnym jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemu uzależnień w gminie Rudna, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami Programu. Wyżej wymieniony monitoring będzie prowadzony poprzez:

- zbieranie i analizę uzyskanych danych szacunkowych, statystycznych, ankietowych,
- wymianę informacji między instytucjami i innymi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi założenia Programu na terenie gminy Rudna,
- prowadzenie działań mających na celu ocenę rodzaju i stopnia zagrożenia uzależnieniami, a także monitorujących skuteczność realizowanych programów profilaktycznych,
- gromadzenie i analiza danych na temat problemu uzależnień i przemocy w gminie oraz porównywanie ich z danymi krajowymi,
- opracowanie wniosków na kolejne lata.

Ewaluacja Programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników, ocenianych w miarę potrzeb. Ewaluacja będzie miała ponadto charakter praktyczny – dane będą analizowane, celem dostarczania wniosków i rekomendacji praktycznie użytecznych dla lokalnych władz, jak również dla osób zawodowo oraz społecznie zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Ewaluacja pozwoli również na uściślenie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację Programu.

ROZDZIAŁ VI

USTALENIA KOŃCOWE, w tym zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudnej:

1. Wydatki na wynagrodzenia, szkolenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudnej (GKRPA) finansowane są z budżetu gminy, przeznaczonych na realizację zadań własnych wynikających z ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
2. Za każdy udział w posiedzeniach komisji, członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudnej przysługuje wynagrodzenie w wysokości:
 - Przewodniczący Komisji - 17%,
 - Sekretarz Komisji - 16%,
 - Członek Komisji - 13%minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującą w okresie, za który przysługuje wynagrodzenie.
3. Członkom komisji, którzy zostali upoważnieni do przeprowadzenia kontroli podmiotów zajmujących się sprzedażą napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przysługuje zryczałtowane wynagrodzenie za przeprowadzanie kontroli jednego punktu sprzedaży napojów alkoholowych w wys. 8 % minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2022r.
4. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt 2 i 3, wypłacane będzie po przedłożeniu przez przewodniczącego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rudnej podpisanej listy obecności stwierdzającej udział członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w posiedzeniu komisji, przeprowadzeniu kontroli, w terminie do 05. dnia następnego miesiąca, w którym odbyło się posiedzenie / przeprowadzona została kontrola.
5. Wynagrodzenie wypłacane będzie raz w miesiącu, przelewem na wskazany rachunek bankowy.
6. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży służbowych na takich samych zasadach jak pracownikom zatrudnionym w samorządowej jednostce sfery budżetowej.